



**TØNSBERG  
KOMMUNE**

– der barn ler

## ÅRSPLAN

# RÅELÅSEN BARNEHAGE 2024



Årsplan for de kommunale barnehagene i Tønsberg bygger på FN's Barnekonvensjon, Lov om barnehager og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Det forutsettes at ansatte er kjent med innholdet i disse dokumentene.

Videre bygger årsplanen på kommuneplanen og virksomhetsplanen for de kommunale barnehagene.

Virksomhetsplanen gir blant annet følgende føringer:

- Alle barnehagene jobber med inkluderende felleskap i praksis. Barnehagene utformer lokalt innholdet i dette arbeidet, og ett av målene er å utvikle ansattes grunnkompetanse for å ivareta alle barn i barnehagen
- Barnehagene skal ha stort fokus på å skape et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø
- Kulturen for langsiktig og systematisk arbeid, erfaringsdeling og kompetansedeling skal videreutvikles

Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet, og skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser.

Årsplanen for de kommunale barnehagene i Tønsberg følger kommuneplanens handlingsdel, både når det gjelder innhold og tidsperiode.

Årsplanen revideres årlig, og gjelder for kalenderåret.

Årsplanen skal fastsettes hvert år i Samarbeidsutvalget før den trer i kraft.

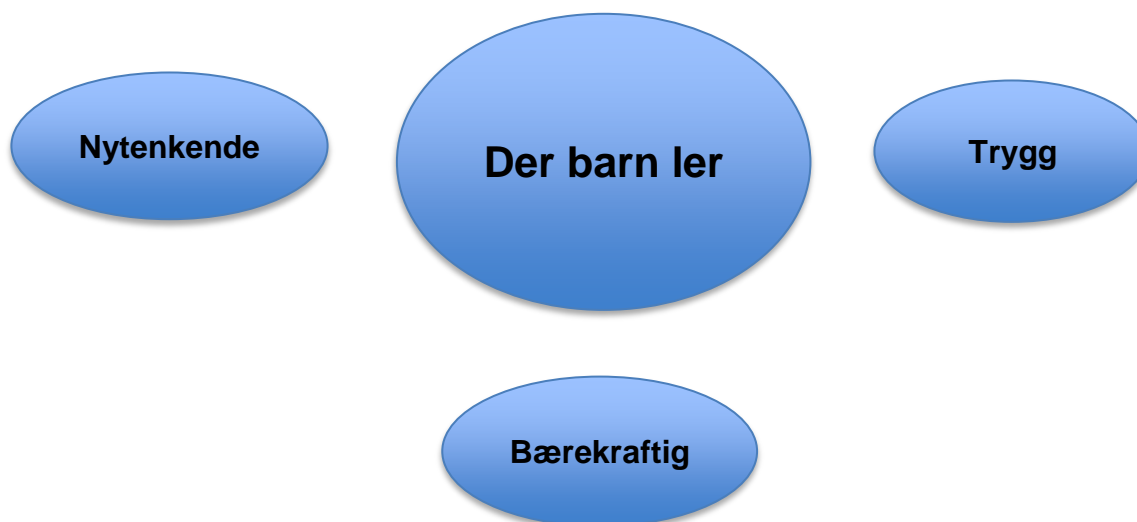
Barnehagene skal i tillegg utarbeide planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov.

Felles rutinebeskrivelser finnes i Kvalitetssystemet og annen aktuell informasjon finnes på Tønsberg kommunes hjemmeside under «Barnehage».

## 1.Barnehagens visjon- og verdigrunnlag

Tønsberg kommune har en felles visjon; «Der barn ler – sammen skaper vi en nytenkende, trygg og bærekraftig kommune». Alt arbeid i Tønsberg kommune skal preges av å skape tillit gjennom å være åpen, oppriktig og profesjonell.

### 1.1: Visjon



#### Å være **nytenkende**:

- Vi leser og diskuterer ny teori og lar oss inspirere av ny forskning.
- Vi er partnerbarnehage til Universitetet i Sørøst Norge (USN) og har barnehagelærerstudenter i praksis hos oss gjennom året. Dette er også med på å bringe inn nye teorier og kunnskap til vårt arbeid.
- Vi er opptatt av å ikke fastlåse oss til gamle rutiner og strukturer, men være nytenkende.
- Vi skal være med på samfunnsutviklingen og stille oss spørsmål som f.eks.; hva er det barn i dagens samfunn trenger og har behov for?

#### Å være **trygg**

- Vi setter relasjonsbygging med barn og foreldre høyt. Relasjonsarbeidet vårt skal være grunnsteinen i alt vi driver med i barnehagen.
- Alle barn skal bli sett, hørt og tatt på alvor uavhengig av hvem de er. Dette krever god kunnskap om hvert enkelt barn og et tett og godt foreldresamarbeid, der vi viser raushet til ulike individer og familie typer.

#### Å være **Bærekraftig**:

- Vi gir barna muligheter til å bli glad i naturen og lærer dem viktigheten av å ta godt vare på den.

- Som voksne skal vi være bevisst vår rolle og den smitteeffekten vi har på barna gjennom egne holdninger og handlinger til naturen.
- Vi skal være gode rollemodeller for barna ved å tenke gjenbruk fremfor å kaste og videreformidle disse verdiene til barna. Dette gjelder også holdninger rundt mat og matsvinn.
- Vi skal tenke og handle bærekraftig rundt barnas psykiske helse ved å lære barna å ta vare på seg selv og andre. Vi skal gi barna erfaringer med å både stå i det som er vanskelig og det som gir glede.

## **1.2: Verdier;**

Vi skaper tillit gjennom å være **åpne, oppriktige** og **profesjonelle**

I Råelåsen barnehage skal vi møte alle barn og familier med en positiv og åpen holdning. Barn er aktive deltakere i sine egne liv og skal bli respektert og anerkjent for den de er. Vi tar barnas egne ideer og innspill på alvor og lar de medvirke til sin egen barnehagehverdag. Vi skal være trygge, gode og oppriktige voksne i møte med barna.

I det å være åpne legger vi til grunn at vi ønsker å ha en transparent praksis. Vi ønsker å være åpne om hva vi får til – det vi er gode på, men også åpne i forhold til utfordringer i virksomheten. Gjennom en slik åpenhet er målet å skape tillit til at vi er ærlige, oppriktige og profesjonelle i vårt arbeid med barn, foreldre og innad i personalet.

Barn trenger forutsigbare voksne som lager trygge rammer for dem, samtidig som de trenger voksne som stiller krav og har forventninger. En slik voksenrolle hvor det fokuseres på å bygge gode, varme relasjoner som hele tiden holdes ved like, samtidig som det stilles krav kalles for en autoritativ voksenrolle.

I Råelåsen barnehage setter vi fellesskapet høyt. Vi har et helhetlig menneskesyn der utvikling og læring skjer som en vekselvirkning mellom barna og deres erfaringer med fellesskapet i barnehagen. Dette er med på å forberede dem på fremtidig delaktighet ut i det store samfunnet.

## **1.3: Barnehagens pedagogiske grunnsyn**

### **Etterfølgende pedagogikk**

Friedrich Fröbel (1782-1853) regnes som barnehagens grunnlegger. Han trekker frem viktigheten av at barn gjør seg egne erfaringer, fremfor at de blir møtt av voksne som tilfører dem ferdig systematisk kunnskap.

Den overordnede pedagogiske målsettingen er å oppdra barn så de kan bli reflekterende og fritt-tenkende individer. Frøbels syn på barndommens egenverdi er at barn er barn og vi må være sensitive og lydhøre for når de selv er klare for at vi tilfører ytre kunnskap. En slik pedagogisk retning kalles for **etterfølgende pedagogikk** (Øksnes og Sundsdal 2016).

Etterfølgende pedagogikk har som mål å la barna selv vokse innenfra. Her kreves det voksne som er nærværende, sensitive og har mye omsorg for å møte barna der de er til enhver tid.

### **Hvordan ser vi en etterfølgende pedagogikk her i Råelåsen barnehage:**

- Vi gir barna nye impulser både ute og inne og følger opp barnas egne innspill. Det er hvordan barna bruker og tolker de nye impulsene som danner grunnlaget for hvilken vei vi skal gå videre.
- Vi ser barn som kompetente individer med mye kunnskap og erfaringer. Vi lar barna prøve selv før vi griper inn for å hjelpe dem. Dette gjelder ferdigheter som å kle på seg selv, men også å håndtere konflikter som oppstår eller å sette grenser for seg selv. Den voksne skal hele tiden være til stede som et «støttende stillas» for barnet (Vygotskij).
- Vi verdsetter den frie leken og tar ofte utgangspunkt i det som foregår i den i videre planlegging. Den frie leken til barn trenger voksne tett på som veileder, støtter opp og tilfører f.eks. materiell eller nye impulser slik at leken kan utvikle seg videre på barnas premisser. Den frie leken er barnas måte å tolke verden på og er deres måte å få en forståelse av det som foregår rundt dem.
- Når vi sier: «vi tar dagen som den kommer», betyr dette: Vi er på jakt etter hva barna forteller oss denne dagen: hvor er de i dag? hva trenger de i dag? Vi tilpasser oss barna, fremfor at de skal tilpasse seg våre fastsatte strukturer. Dette krever at vi er svært tett på hvert enkelt barn og har en forståelse for hva som foregår i barnegruppa: vi må kunne knytte det barna uttrykker gjennom lek eller samtaler til tidligere samtaler eller opplevelser slik at vi sammen kan lage en kontinuitet i vårt arbeid.
- Å være ute i naturen danner et godt grunnlag for å jobbe med etterfølgende pedagogikk. Både fordi vi fysisk har rom til å følge barna i

deres selvstendige lek, men også fordi naturen innbyr til å gi utfordringer, og mestring, tilpasset hvert enkelt barn.

Et arbeidsmål for 2024 er å bli bedre på å dokumentere og vise hva som er eksempler på den etterfølgende pedagogikk i hverdagen, som å henge opp illustrasjoner, fortellinger og gi eksempler i de pedagogiske fokusene vi sender ut. Ved siden av informasjon til foreldre, vil det også være med å forankre tankesettet hos hele personalgruppa.

#### **1.4: Barnehagens utviklingsarbeid " Inkluderende fellesskap i praksis".**

Fra august 2023–desember 2025 skal alle barnehager i Tønsberg arbeide med inkluderende fellesskap. Gjennom utviklingsarbeidet "Inkluderende fellesskap i praksis" skal vi vurdere vår egen praksis og utvikle den videre både gjennom arbeid her i barnehagen og i samskapning med andre fagmiljøer som barnehager, Universitetet i Sørøst Norge og læringsmiljøsentret ved Universitetet i Stavanger.

Utviklingsarbeidet er barnehagebasert og skal ta utgangspunkt i hva Raelåsen barnehage ønsker å endre ved egen praksis. Hele personalgruppa involveres i kompetanseprosessen som skal bygge på analyse, refleksjon og kollektiv forståelse (Kompetansestrategien for Tønsberg kommune).

Utviklingsarbeidet skal sikre:

- arbeid med barnehagebasert kompetanseutvikling
- arbeid med at alle barn skal oppleve inkluderende fellesskap i barnehagene
- arbeid med ledelse av barnehagebasert kompetanseutvikling

#### **Inkluderende fellesskap**

Et inkluderende fellesskap handler om å skape en felles arena preget av tilknytning, trygghet, tilhørighet, samhold og samarbeid, mangfold og toleranse. I et inkluderende fellesskap bryr vi oss om hverandre og vennskap har en viktig plass. Vi skal lære barna å tilpasse seg i et større fellesskap, samtidig som vi også viser dem hvordan vi kan hjelpe de som står utenfor inn. Å ta ansvar for hverandre og bidra selv for at alle skal ha det bra er god kunnskap for barna både nå og senere i livet. Inkludering skal omfatte både barn-barn, barn-voksne og voksne-voksne relasjonen.

Som en fortsettelse og overgang fra forrige prosjekt vil vi ta med oss arbeid med leken og oppfølging av barnehagelovens §§ 41–43 om krenkelser og mobbing.

- Arbeid med leken. Barnehagen skal ha høy kvalitet som fremmer trivsel, lek og læring. Innenfor lek vil vi videreutvikle:
  - Voksenrollen
  - Lekemiljøer- inspirerende og utfordrende lekematerialer og lekemiljøer Ute og inne, spesielt med tanke på de eldste barna.
  - Det felles tredje som inspirasjon for lek
  - Frihet i leken
  - Lekegrupper eller andre tiltak for å støtte barn som mangler lekekompetanse. Små og store grupper. Barn som har vansker med å komme in i lek og sikre at vi vet at alle er med i leken.
  - Å dra erfaringer fra uteleken inn i barnehagen
  - Medborgerskap
- Arbeid for å motvirke mobbing og krenkelser i barnehagen. Et trygt og godt barnehagemiljø uten mobbing og andre krenkelser er både et mål i seg selv og en forutsetning for lek, læring og utvikling.
- Kontinuerlig deler vi kunnskap om det å håndtere, stoppe og følge opp krenkelser av barn og implementere gode rutiner for dette i barnehagen.
- Noen barn har gjennom barnehagetiden eller i kortere eller lengre perioder et ekstra behov for oppmerksomhet, omsorg og at barnehagen legger spesielt til rette for deres behov. Gjennom prosjektet vårt, har vi satt fokus på de særskilt sårbare barna. Hvem kan være eller er «sårbare» i kortere eller lengre perioder hos oss? Hva kan være risiko- og beskyttelsesfaktorer for disse barna? Hvordan kan vi minimere risikofaktorene? Dette er tema vi også trekker inn i foreldresamtalene.
- Vi jobber med Profesjonell relasjonskompetanse gjennom verktøy som er utarbeidet av Anne Linder. Disse verktøyene er også nyttige i forbindelse med den praktiske gjennomføringen av den etterfølgende pedagogikken. Ved å bruke disse verktøyene kommer vi tett på de ulike barna. Denne kunnskapen bruker vi videre i planlegging og gjennomføring slik at vi kan møte alle barn på best mulig måte.
- Vi har 3 uker på våren vi kaller solidaritetsuker. Da setter vi ekstra fokus på tematikk innenfor inkluderende felleskap, der hele barnehagen jobber sammen.
- Vi har et års-hjul som inneholder flere felles arrangementer hvor ansatte fra alle avdelingene samarbeider med å lage felles innhold. Slik sikrer vi at det skal være like inkluderende for de minste som for de eldste barna.

Eksempler på dette kan være fellessamlinger, teaterstykker, verksteder, karneval osv. Dette års-hjulet sendes foreldre som et tillegg til årsplanen.

- Vi har fokus på å skape inkluderende lekemiljøer i barnehagen. Dette innebærer blant annet at hver enkelt avdeling har definerte og udefinerte leker for å skape kreativ og inkluderende lek mellom barna. Det er et mål at barna skal bruke alle avdelingene når vi er inne, uavhengig av hvor de hører til, slik at barna får et fellesskap også på tvers av avdelingene. Det er vårt ansvar å gi inspirasjon til hvordan man kan bruke de udefinerte lekene på nye måter ved å gi barna nye impulser. Ved siden av å jobbe mye med lekemiljøer har vi regelmessige refleksjoner rundt ulike sider ved lek der vi bla. benytter praksisfortellinger.

## **Natur og friluftsliv**

Vårt fokus på natur og friluftsliv gjenspeiler seg i alle våre satsningsområder og vil være grunnlaget for innholdet i vårt arbeid i barnehagen. Vi mener at det å bruke naturen aktivt og å følge den gjennom de ulike årstidene, danner de beste forutsetninger for trivsel og utvikling. Det fungerer videre som et utgangspunkt for vårt arbeid med bærekraftig utvikling.

- En viktig forutsetning for å benytte naturen som lærings - og lekearena, er vår motivasjon, inspirasjon og holdninger til mulighetene i naturen. Å være en engasjert og nysgjerrig voksen sammen med barn i naturen er en stor og mangfoldig opplevelse.
- Naturen innbyr til undring blant barn og voksne. Det er viktig å gi barna og oss selv tid til undring. Alle fagområder i Rammeplanen kan ivaretas gjennom å være i naturen, men det krever en aktiv tilstedeværelse av personalet.
- Barna lærer med hele seg. I naturen blir hele sanseapparatet aktivert og stimulert.
- Ved å være i naturen får barna varierte motoriske utfordringer og opplever derfor mestringsfølelse ut fra eget ståsted.

## **2.0 Barnehagens formål og innhold**

### **2.1: Omsorg**

Alle situasjoner i barnehagen skal preges av omsorg. Dette gjelder både omsorgen de ansatte viser ovenfor barna, men også hvordan vi tar vare på



omsorgen som barna viser for hverandre. Å vise omsorg er å være lydhør ovenfor hverandre, vise nærhet, innlevelse og en vilje til samspill. Derfor er ikke omsorg kun trøst eller et trygt fang å søke til, det er også å utfordre hverandre på noe som er vanskelig, å stille krav til hverandre og å sette grenser for hverandre. Omsorg skal prege relasjonen ved grensesetting slik at barna forstår at de er akseptert og ivaretatt til tross for at handlingen deres ikke godtas (Barne- og familiedepartementet, 2005).

Å vise omsorg er noe man kan se på som selvfølgelig, det er et ord som brukes vidt om å ta vare på hverandre, derfor er det viktig at man har en dialog både blant personalet og med foreldre om hvordan omsorg utøves. Å gi barn rom for hvile, dekke primærbehov, mulighet for læring og anerkjenne deres uttrykk er eksempler på omsorgssituasjoner i barnehagen.

## **2.2: Lek**

Leken er en nødvendig og grunnleggende kilde til livslyst, læring og tilhørighet og det at barnet leker er i seg selv et sunnhetstegn. Leken stimulerer ulike sider av barnets utvikling, både språklig, sosialt og motorisk. Den er også med på å utvikle kreativiteten og evnen til å løse problemer. Gjennom lek og eksperimentering lærer barnet om hvordan verden fungerer og de lærer hvordan de skal forholde seg til andre mennesker (Melaas, 2016).

Leken har en sentral plass i vår barnehage, og vi ser at barn medvirker i sin hverdag gjennom leken. De uttrykker hva de er opptatt av, vil formidle og har opplevd. Vi som voksne skal fremme denne leken og legge til rette for barnas uttrykk og medvirkning; vi skal være lekekloke voksne. Vår oppgave er å ta vare på barnas lek gjennom å være trygge, nære og tilstedeværende voksne samt støtte og veilede de barna som trenger hjelp til å komme inn i leken. Vi skal være bevisste i vår rolle slik at barna får utfolde seg, og vi kan være med på å bringe inn nye spor og materiell for å utvikle leken. Vi er opptatt av at alle kan få mulighet til å leke med alle - på kryss av alder og avdelinger. Dette gir leken en annen dimensjon og styrker fellesskapet og tilhørigheten som vi verdsetter høyt.

Råelåsen barnehage har fokus på natur og friluftsliv, og vi omfavner alle årstider og værtyper. Barna får utfolde seg i naturens elementer og utvikler språk, og fantasi i lek med naturmaterialer som kongler, steiner, pinner, snø, vann osv. Ved å bruke naturmaterialer i leken, vil det være et større behov for å navngi de elementene som blir brukt, for eksempel kan en konge være kjøttkake/bil/baby, da må barnet språksette gjenstandene og det bidrar til en naturlig språkutvikling.

## 2.3: Danning

I rammeplan for barnehager fremmes danning som en del av barnehagens samfunnsmandat på linje med omsorg, lek og læring.

Danning er en livslang prosess og er viktig både her og nå og i et framtidsperspektiv. Barn skal utvikle både kritisk tenkning og etisk dømmekraft, evne til å reflektere over seg selv og sitt forhold til omverdenen. Hvordan man kan påvirke livet rundt, men også hvordan man påvirkes av andre.

Emilie Kinge (Gyldendal 2015) beskriver det slik:

«Ved hjelp av refleksjon rundt, utforsking av og undring om hva som skjer i oss selv og mellom meg og andre, kan vi komme til å utvikle den selvinnsikten og forståelsen som er så viktig for å kunne styre vårt eget liv, ta ansvar for egne handlinger, styre oss selv innenfra og ut i motsetning til å bli styrt utenfra av andre»

For å fremme danning, må vi støtte barna i deres nysgjerrighet på omverdenen og gi mulighet for å utvikle evnen til å være aktive deltakere i fellesskapet. Vi må ta barna på alvor og gi bekreftelse på deres tanker og følelser. Vi må ha god tid til å være sammen med barna i deres hverdag.

I Råelåsen barnehage tenker vi at å legge vekt på arbeid med medvirkning og «den etterfølgende pedagogikk» vil være en god tilnærming til barns dannelsesprosesser.

## 2.4: Læring

Læring er nært knyttet til omsorg, lek og danning hvor barns medvirkning er sentralt. I Råelåsen barnehage møter vi barnas initiativ med nysgjerrighet og undring. Vårt grunnsyn, etterfølgende pedagogikk, kan i dette forstås ut fra å ville la barn vokse innenfra -at det er barnas *egen* interesse og barnas hverdagslige erfaringer som er den drivende kraften og ikke den systematiske lærdommen/undervisningen (Øksnes og Sundsdal 2016).

Barns læring og utvikling skjer i relasjon med andre mennesker hvor kommunikasjon er en grunnleggende faktor og barna lærer med hele seg; - ved bruk av kropp og sanser, erfaringer, interesse, utforsking, mestring og gjennom lek og språk. Det som særlig gjør barns lek til en læringsarena, er barnas sterke ønske om å være en del av leke-felleskapet og «kameratflokket». De anstrender seg dermed for å være kreative og nøyaktige i språket sitt, både for å få frem sin egen fortelling og for å få med med-lekerne sine (Øksnes og Sundsdal 2016). Vi voksne skal være anerkjennende og støttende i dette. Vi skal også være ekstra oppmerksomme på de barna som sliter med å komme seg inn i lek og etablering av sosiale relasjoner.

Læring handler også om å ta vare på erfaringer og anvende disse i framtidige sammenhenger. Vi oppmuntrer og veileder barna til opplevelser av mestring ved å føle seg betydningsfull og ved å klare seg selv. Progresjon i barns læring forutsetter at voksne har grunnleggende kunnskap om barns utvikling og en god kjennskap til det enkelte barnet. Gjennom et barnehageløp vil barnet oppleve progresjon i det pedagogiske innholdet tilpasset alder og utvikling.

I Råelåsen barnehage er vi opptatt av at barna finner egne svar. Å lære er ikke bare fasiter, men også fantasi.

### **3.0: Medvirkning**

#### **3.1: Barns medvirkning**

Det pedagogiske arbeidet i barnehagen skal bidra til en felles forståelse av hvordan verdigrunnlaget i Rammepånen kan omsettes til pedagogisk praksis i det daglige arbeidet. Det skal sikre at alle barn, uansett alder, får ta del i og medvirke i fellesskap (Ree, M. 2020, s. 12). Barn skal, på lik linje med alle andre, anerkjennes, respekteres og gis status som likeverdige borgere i samfunnet (Bae, 2018).

Medvirkning forutsetter en voksenrolle i barnehagen der barna møtes med en åpen og respektfull holdning. I Råelåsen barnehage er vi opptatt av relasjonsprosesser som skaper rom for medvirkning, og vi voksne er av stor betydning for å skape slike rom.

Vi mener at i et fremtidig samfunn er samhandling og deltagelse viktige kompetanseområder og at det er den demokratiske kompetansen som er den som ligger til grunn. Derfor er vi opptatt av å samtale med barna om respekt for forskjellighet og fremme positive holdninger til å leve sammen i fellesskap. Et demokratisk fellesskap innebærer mangfold, men vi vet også at det i et fellesskap kan oppstå interessekonflikter og disharmoni. Vi er opptatt av at det å medvirke ikke nødvendigvis skal bety at det skal være likt for alle alltid, men at det ikke skal oppleves urettferdig når det blir ulikt. Vi ønsker at barna skal få erfare at de innimellom må slippe til andre ved å lytte og vente. Slik skapes det rom for ivaretagelsen av andres initiativer, samtidig som barna utvikler en robusthet. En robusthet som innebærer en forståelse for at hvem som får medvirke vil variere og at det ikke alltid er de samme barna. Barn er forskjellige og der noen barn ytrer mye, er det også noen som må bli hjulpet litt på vei med hvordan de også kan medvirke inn i fellesskapet. Det handler om gjensidige prosesser hvor man sammen ivaretar hverandres rettigheter og ansvar.

“Individualitet er demokratiets livsnerve og fellesskapet er dets vekstbetingelse” (Løvlie (2004, s. 313).

Barns rett til individuell medvirkning er viktig, og hvert enkeltbarn skal kunne uttrykke seg om hverdagen sin i Råelåsen barnehage. Dette kan vi se gjennom barns ulike uttrykksformer og deres individuelle forutsetninger, erfaringer og behov. Det handler om at vi, som voksne i barnehagen, kan tolke barns kroppsspråk, handlinger, estetiske uttrykk, uansett barnets alder og verbale språklige ferdigheter.

Som tidligere nevnt i årsplanen mener vi at leken er en av de viktigste uttrykksformene for barn. “Leken må forstås som en livskraft og noe som gjør livet verdt å leve” (Sutton-Smith, 2008, i Wolf, 2018, s. 144). Vi ansatte i Råelåsen barnehage må lytte til barns lek og klare å se sammenhengen mellom barns lekende uttrykksformer og deres rett til medvirkning. Det handler om ivaretagelse av barns frihet til å handle og å være på ulike måter. Vi ser at barn i leken søker og skaper uttrykk for sine tanker og meninger, og at uavhengig av konteksten de er i, vil de ofte uttrykke seg på et lekende vis. Derfor er det ekstra viktig at vi gir god plass til leken, da vi også ivaretar barnas medvirkning og medborgerskap.

### **3.2: Foreldres medvirkning**

Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning, der barnets beste skal være et felles mål mellom barnehagen og foreldrene.

Foreldrene er viktige støttespillere og bidragsyttere i vårt arbeid med å skape et inkluderende fellesskap. Vi er opptatt av å ha en lyttende væremåte inn mot foreldrene med fokus på felles meningsskaping. For å skape et slikt samarbeid kreves det en gjensidig åpenhet og tillit mellom oss og foreldrene. Dette samarbeidet starter allerede på våren før barnehageoppstart og vedvarer gjennom alle barnehageårene. Det er viktig for oss at foresatte gir oss tilbakemeldinger og deler sine synspunkt om hva de mener er viktig for at barnet deres skal ha en god barnehagehverdag.

Foreldrene sikres også medvirkning i barnehagen gjennom foreldremøter, foreldreråd, samarbeidsutvalg, foreldresamtaler, årlig brukerundersøkelse og den daglige kontakten.

### **Bringe- og hentesituasjon**

Som et resultat av brukerundersøkelsen 2023 utarbeidet vi et eget pedagogisk fokus som omhandlet bringe- og hentesituasjonen felles for barnehagen. Her skrev vi om hva vi opplever er viktig fokus for barn, foreldre og ansatte i disse situasjonene. Et mål for oss er at alle barn og foreldre skal bli tatt imot på en god

måte, og at de skal bli møtt med et "hei" hver eneste dag. Ved henting er det også et mål at vi møter foreldrene med en oppdatering fra dagen. Fokuset her er hva vi har gjort, leken og relasjoner vi ser mellom barn. Vi tenker at denne informasjonen er med på å skape en sammenheng mellom hjem og barnehage når den blir gjenstand for hyggelig prat om dagen hjemme.

Vi skrev videre om vårt tette samarbeid og at vi tidvis kan ta imot barn for andre avdelinger enn vår egen når organiseringen tilsier det. Er det en hektisk morgen i barnehagen trenger vi at foreldrene finner oss der vi er, og ikke lager egne rutiner for å levere enkelte barn i garderoben eller inne på avdelingen. Barn lager seg fort egne rutiner som ved en senere anledning kan oppleves som et hinder når det ikke lar seg gjøre. Her må vi ha et tett samarbeid med foreldrene som preges av tillit og forståelse.

Vi ønsker et så nært og tett samarbeid med foreldre som mulig, og har fokus på å tilby foreldresamtaler rundt hente- og bringesituasjonen hvis noen opplever utfordringer eller har spørsmål rundt dette. Dette skrev vi også om i det pedagogiske fokuset til foreldrene.

#### **4.0: Vurdering**

Dokumentasjoner kan variere i form og innhold, men for at de skal kunne betegnes som pedagogiske dokumentasjoner, må de gjøres til gjenstand for kritisk refleksjon og berøre personalets tenkning og praksis (Kolle, Larsen og Ulla 2010). Vi vet at det er en trygghet for barn og foreldre å få se hva vi holder på med i barnehagen. Derfor oppdaterer vi jevnlig Min barnehage-appen med informasjon og bilder fra dagene, slik at foreldre kan samtale rundt dokumentasjonen hjemme med barna. Vi dokumenterer også for barna i barnehagen, gjennom tegninger og kunst, bilder fra opplevelser, ulike samlingsstunder, bilder av fenomener barna er opptatt av og små praksisfortellinger.

Gjennom pedagogisk planarbeid, i form av årsplan, didaktiske planer, pedagogiske planer og avdelingenes månedlige "pedagogisk fokus" dokumenterer vi og evaluerer vår egen pedagogiske praksis. Det handler om kritisk refleksjon og kollektive læringsprosesser. "Pedagogisk fokus" sier noe om vår vurdering av måneden som har gått, planer for kommende måned og med henvisning til lovverk og litteratur. De sendes foreldre på appen hver måned. Det utarbeides "pedagogisk fokus" for skolestartergruppa ca. fire ganger i året.

Alle våre observasjoner og dokumentasjoner skjer gjennom hele dagen i barnehagen. Det kan være i skogen, i sandkassa, på trilletur eller inne på avdelingene. Samtidig er det mange relasjoner man skal forholde seg til i et,

innimellom, ganske høyt tempo. Derfor er det helt avgjørende at vi setter av tid på møtene våre til å dele, drøfte og reflektere over våre observasjoner og dokumentasjoner. Slik oppdager vi nye perspektiver og muligheter. Dette hjelper oss til å ha et kontinuerlig fokus på barns medvirkning, gjennom at vi stopper opp, dveler ved og lar den sunne tvilen bryte opp det vi kanskje tar for gitt. Det er dette arbeidet som gjør dokumentasjonen om til pedagogisk dokumentasjon. Dermed kommer også barns stemme inn i det pedagogiske vurderingsarbeidet.

## **5.0: Overganger**

### **5.1: Hjem – barnehage**

Oppstart i barnehagen er for mange barn det første møte med den store verden uten mamma og pappa. For noen barn kan barnehageoppstart være første gangen foreldrene overlater en del av omsorgen og ansvaret til andre. At barn og foreldre skal trives i barnehage er i stor grad avhengig av at barnet får en god oppstart. Det er viktig at vi som jobber i barnehagen og dere som foreldre gir barnet en trygg og god oppstart preget av tilstedeværelse, tid, ro og omsorg til å danne trygge sekundære tilknytningsrelasjoner (Drugli 2010).

For å skape en best mulig start i barnehagen har vi utarbeidet oss noen rutiner i Råelåsen barnehage:

- I mai/juni har vi gruppebesøksdager hvor nye barn og foreldre kan komme på besøk å hilse på oss i barnehagen.
- I mai/juni har vi foreldremøte for nye foreldre. Her snakker vi om tilvenningsperioden og utveksler informasjon.
- I mai/juni sender vi ut velkommenskriv til alle nye familier med info om avdelingen, oppstarten og bilder av de ansatte på avdelingen.
- Vi er opptatt av at overgangen hjem-barnehage skal skje på i størst mulig grad på barnas premisser. Så langt det lar seg gjøre følger vi barnets rutiner med måltid, søvn o.l.
- Vi skal møte og anerkjenne barnas ulike tilknytningsadferd som gråt, sinne, stillhet m.m.
- Vi skjermer de minste barna den første tiden ved å ha egen «lilleside». Når vi opplever at barna er klare for det, støttes og oppmuntres de gradvis ut i et større felleskap med resten av barnehagen.
- Vi bruker «grenseobjekter» i arbeidet med tilvenning og tilknytning. Hilde Dehnes Hogsnes skriver om hvordan barn opplever sammenhengen mellom ulike arenaer som i dette tilfelle er hjem-barnehage. Et grenseobjekt er noe som befinner seg i og på tvers av alle settinger, de er gjenkjennelige for barna på

tvers av settingene. Dette kan f.eks. være en barnebok eller et element fra en barnebok som barna kjenner igjen fra hjemmet sitt når de starter i barnehagen.

- Vi tilbyr oppstarts samtaler i løpet av de første ukene til barnet i barnehagen. Her fokuserer vi på nyttig informasjon barnehagen burde ha om barnet, hva som er viktig for foreldre under oppstart i barnehage og hvordan vi kan gjøre oppstarten best mulig.

## **5.2: Barnehage – skole**

De eldste barna i barnehagen møtes en gang i uken på tvers av avdelinger. Dette er blant annet for å bli enda bedre kjent med de som de skal begynne på skole sammen med. Dette er skoleforberedende arbeid sammen med barna, men det er ikke nødvendigvis «å leke skole». Fokuset denne dagen er å gjøre ting som er litt annerledes, kanskje en lenger tur eller aktiviteter som utfordrer barna litt mer. Det er også et litt større fokus på selvstendighet både i det praktiske og sosiale barna imellom. Det skal være rom for å prøve litt mer selv det siste året før man begynner på skolen. Det er også viktig å tenke på at barna ikke er størst barnehagen bare denne dagen, men hver dag – de vil oppleve å få litt større ansvar fordi de er størst, men også en større frihet. Hovedvekten på det siste året i barnehagen vil selvfølgelig være å skape et fellesskap og gode opplevelser for barna og at barnehagetiden blir avsluttet på en god måte før barna går videre til SFO og skole.

O-S-S skjemaer for overgang fra barnehage til skole skal utfylles sammen med foreldre to ganger det siste året barnet går i barnehagen. Skjemaet skal være utgangspunktet for samtaler på høsten og på våren. Dette skjemaet skal sendes til skolen barnet begynner på og skal på best mulig måte beskrive hvem barnet er som individ i et fellesskap.

Ved noen tilfeller er det hensiktsmessig å ta kontakt med skolen tidlig på våren for en samtale for å gjøre overgangen til skolen så god som mulig for barnet.

## **5.3: Interne overganger**

Overganger skjer også innad i barnehagen når barna skal bytte avdelinger fra småbarns- til store-barns avdelinger. I Råelåsen barnehage jobber vi hele tiden med å ha et godt fellesskap på tvers av avdelingene i barnehagen. Alle barn skal vite hvem alle voksne er og vi legger til rette for lekerelasjoner på tvers av avdelingene. I tillegg til dette arbeidet som foregår kontinuerlig hele året, har vi egne rutiner rundt interne overganger:

- Vi har overføringsmøter om våren mellom pedagogene på småbarns- og storebarns avdelingene hvor viktig informasjon utveksles.
- Vi sender ut velkomstbrev til barn og foreldre med info om den nye avdelingen og bilder av personalet og barnehagen.
- Vi har overføringen innad i barnehagen som et sentralt tema på siste foreldresamtale om våren på småbarnsavdelingene.
- På våren har vi faste besøksdager for barna som skal bytte avdeling etter sommeren. Her blir barna kjent med hverandre på tvers og får et møte med de nye rutinene på den nye avdelingen.

### **Måltidsglede**

Barna serveres mat to ganger om dagen i barnehagen, i tillegg er det mange barn som har med frokost som spises her. Det utgjør en stor del av barnas måltider. Måltidene våre skal foruten å sikre barn sunn mat og være med å redusere sosial ulikhet, være en pedagogisk arena. Spisemiljøet skal fremme helse, mat og måltidsglede.

- Her skal barna oppleve fellesskap, inkludering, glede og mestring.
- Tilegne seg gode måltidsvaner og få kunnskap om mat.
- Selvstendighet/medvirkning: Smøre mat selv, hjelpe andre.
- Få anledning til å smake på nye ting, gi variasjon i tilbudet.
- Frokost som en rolig start på dagen for de som vil spise her.
- Å inkludere barn i enkel matlaging og forberedelse til måltid.
- Mat/smaker fra andre kulturer er en del av prosjektet vårt rundt "solidaritetsukene" eller andre prosjekter
- Enkelte ganger i løpet av året, organiserer vi felles måltider for alle avdelinger for å synliggjøre at vi er en enhet som hører sammen.
- Måltidene våre skal ivareta at vi er en utebarnehage som er mye på tur og spiser ute. Sunn mat må derfor også kunne serveres på en enkel måte.

Vi følger så langt det er mulig helsedirektoratets retningslinjer for mat og måltider. Tønsberg kommune utarbeider nye retningslinjer for mat i barnehagene som vi implementerer i løpet av 2024.

### **Trafikksikker barnehage**

Råelåsen barnehage er sertifisert som trafikksikker barnehage. Dette innebærer at vi har:



- Rutiner for turer og bruk av kollektivtrafikk. Bl.a. at barna alltid bruker refleks vest når vi er på tur og sitter med belte på når vi tar buss.
- Trafikksikkerhetsopplæring i praksis tas med barna på turer ute i nærmiljøet. Eksempler på dette er at vi øver på å gå på riktig side av veien, stoppe før vi skal over og ser oss for til begge sider. Vi øver på dette fra barna er små, men det vil også ta en naturlig større plass i skolestartergruppa.
- På foreldremøte oppfordres foreldre til forsiktighet ved parkering der det ferdes mange barn og å rygge inn på p-plass.